

kívívni. Arra az újságírói felvetésre, miszerint a székelyek a nehéz időkben bátorításnak értékelik a magyar államfő látogatását, Áder János kifejtette: „a mindenkori köztársasági elnöknek van egy alkotmányi kötelezettsége: a személyén, a hivatalán keresztül is ki kell fejeznie a nemzet egységét”.

Miután a házaspár az emlékműnél elhelyezte a kegyelet koszorúját, a hősök temetőjébe vonult, ahol Tamás József római katolikus püspök megáldotta az általuk állított kopjafát. Ezt András Lajos fafaragó készítette, aki a helyszínen ismertette a kopjafa szimbólumainak jelentését, majd

Gyergyói emlékművek előtt tisztelgett Áder János

Gyergyószentmiklóson az önkormányzat képviselő-testülete, egyházi vezetők, helyi és környékbeli települések lakói fogadták Áder Jánost és kíséretét az örmény katolikus templom kertjében, ahova a vörösköponyegesek sorfala között vonult be a magas rangú vendég és kísérete. Az örmény egyházi kórus rövid előadását követően Mezei János polgármester köszöntötte a vendégeket. Az államfő Czetz János honvédtábornok emléklapettjénél koszorút helyezett el, majd a házigazdák felkérésére kíséretével és a fogadása összesereglettekkel együtt a templomba vonult. Ott Szilágyi Lőrincz plébános és Magyar Sáska Zsolt egyetemi tanár ismertette a templom, illetve a gyergyói örménység történetét.

„Amit legfőképpen megköszönök önöknek, az a hit megőrzése, a hagyományok ápolása, a történelmi példaképek emlékállítása, és hogy a fiataloknak megmutatják, hogy kik is voltak az őseik és mit köszönhetnek nekik” – szökölt vendég-látóihoz Áder János.

a hagyományos székely mesterségek fontosságáról és azok életben tartásáról beszélgettek az előljárókkal.

Áder János feleségével a Nyerges-tetői látogatást követően Csíkszeredában ebédelt, majd a délutáni órákban Madéfalvára utazott, hogy koszorút helyezzen el a Siculicidium emlékműnél. A felsíki települések polgármesterei mellett sok helybéli is az emlékműnél várta az államelnök érkezését, aki személyesen köszöntötte az előljárókat és a helybélieket. Rövid látogatása után rögtön továbbindult, hogy Gyergyószéken is találkozhasson a helybéliekkel.

A kötetlenné alakuló beszélgetés során elmondta, Bőjte Csaba gyergyószentmiklósi gyermekotthonában nevelkedő két kislányért vállaltak keresztszülőséget feleségével.

„Gyergyószentmiklóshoz másfajta szálak is kötnek bennünket. Ezért valószínű, hogy ide gyakrabban járunk majd, mint más településekre” – búcsúzott a fogadására összegyűltektől az elnök, magyarázatot is adva neje, Herczegh Anita távolmaradására. Mint mondta, az örmény közösségnél tett látogatása idején felesége éppen keresztyermeküket kereste fel.

Az örmény templomtól gyalog vonult a Petőfi- és a Kossuth-szoborhoz a küldöttség, ahol Áder János virágok elhelyezésével tisztelgett a forradalom nagyjainak emléke előtt.

Gyergyószentmiklósról a kora esti órákban távoztak a magas rangú vendégek és kíséretük. Erdélyi látogatásuk utolsó állomása Válaszút lesz.

(Székelyhon.ro – 2014. március 18-19.)

Áder János köztársasági elnök látogatása Gyergyószentmiklóson

Mindenekelőtt gratulálok a szervezőknek, valószínűleg az Erdélyi Magyarörmények Szövetségének, akiknek minden valószínűség szerint szerepük volt abban, hogy a város a helyi örménykatolikus templomban fogadja a magasrangú vendéget. Ennél szebb születésnap ajándékot nem is kaphatott közösségünk, hiszen április 30-án leszünk 1 évesek. Az is igaz, hogy tudnak rólunk Magyarország erdélyi küllégviseletei, hiszen valamennyien rendszeresen kapják az EÖGYKE füzeteket. (A Gyergyói Kisújság képeinek felhasználásával tallózta Bálintné Kovács Júlia)

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc emlékhelyeit kereste fel Áder János köztársasági elnök erdélyi, nem hivatalos látogatása idején, március 17–19-én. A Sepsiszentgyörgyön, Felsőcsernátonban és Kézdivásárhelyen tett látogatása után, a nyergestetői csata emlékhelyén száznál többen fogadták a köztársasági elnököt, Madéfalvát is érintve, látogatása második napján a délutáni órákba érkezett Gyergyószentmiklóstra.

Gyergyószentmiklóson az örmény katolikus templom kertjében egyházi előljárók és a helyi képviselő-testület tagjai fogadták a magasrangú vendégeket és kíséretüket

A gyergyói Örmény Kórus az örmény Himnusz eléneklésével, Varga Katalin Eszter, a Salamon Ernő Gimnázium diákja verssel köszöntötte a vendégeket

A templomban nt. Szilágyi Lőrinc örmény plébános fogadta a vendégeket, beszédében a hitközösségről szólt, majd dr. Magyar Sáska Zsolt a templom építésének történetét ismertette

ft. msgr. Portik-Hegyi Kelemen főesperes-plébános kért áldást az egybegyűltekre. A legszentebb imánk előbb magyar nyelven, aztán örményül hangzott el

Áder János koszorút helyezett el Czetz János honvédtábornok emléklakettjénél

A helyi örmény asszonyok az örmények hagyományos édességével, dalauzival is megkínálták a vendégeket, az egyházfők, önkormányzati képviselők jelképes ajándékot adtak át a köztársasági elnöknek

Gyergyószentmiklósi látogatásának utolsó állomásaként a Petőfi- és Kossuth-szobor talapzatán helyezett el virágot Áder János. Hitvese, Hercegh Anita ez idő alatt a Szent Anna Otthonba látogatott, ugyanis a keresztstülő program keretében két, az otthonban nevelkedő kislányt támogatnak. Az esti órákban indult Kolozsvárra a küldöttség.

Gyarmati Béla

Az erzsébetvárosi Lukácsok aranybányái

(2., befejező rész)

Lukáts Lukács számára valószínűleg az adta a szabad tőkéje bányákba fektetésének ötletét, hogy a sógornője családja aranybányászattal foglalkozott: egyik sógornője ugyanis Schafkovits lány volt, és a bányaművelés történetének feljegyzései szerint „A Péter Pál tőszomszédságába eső botesi Jakab és Anna bányászat eredete nem vihető fel a rómaiakig. Ezt 1805-ben nyitotta¹ a Schafkovits család”. (Slafkovits/Schafkovits Jakab 1789-ben zalatnai tanácsnok volt.)

A Schafkovitsok kapcsán fentebb említett „Lukáts Lukács-féle Péter–Pál bánya” Zalatnától északra, légvonalban mintegy 12 km-re, a Vulkoj/Korábja hegy északi oldalán terült el. Ez a bánya elismerően igen szép, jellegzetesen világos színű aranyércet szolgáltatott. (Feltehetően innen származott az 1. ábrán látható ékszer anyaga.) A bánya közelében római temető maradványaira bukkantak, azokra a feliratos sírkövekre, amelyeket erzsébetvárosi Lukáts Lukács legkisebb fia, Mihály építtetett be zalatnai háza falába úgy, hogy feliratuk látható maradjon. (Talán innét származtatható Lukács Béla régészeti érdeklődése, aki több ezirányú cikket is írt.)

A Péter–Pál bánya három nemzedéken keresztül kapcsolódott a Lukácsok történetéhez. Bár elsőként a családból Lukáts Lukács szerezte meg, a családi emlékezet mégis Lukács fiához, Dávidhoz kö-

¹ A fakóérc réz, ezüst, illetve higany előállítására alkalmas kevert összetételű érc volt, az iranyezüst pedig az akkor nemrég éppen Zalatna környékén felfedezett tellur ércének a korabeli magyar elnevezése.

tötte. Lukács Dávidtól a bánya vezetését az ő fia, László (Lukáts Lukács unokája, a későbbi miniszterelnök) vette át. László külföldi részvénytársaságba vitte be a bányát, aminek a főrészvényese lett. (A francia részvényekkel működő bucsumi vállalat 1884-ben egyetlen szerencsés napon 7000 forint nyereséget hozott a tulajdonos Lukáts családnak!) Ugyanakkor a családi emlékezetből kiesett az, hogy Lukáts Dávid más bányát is birtokolt: Zalatnától mintegy 5–10 km-re északnyugatra, Trâmpoiele környékén „vaskovand” bányája is volt. A vaskovand az arannyal kevert pirit magyaráított neve volt, ami azon a környéken nagy mennyiségben előfordult és a belőle nyerhető kén, illetve kénaszv révén sokáig számtalan vegyi anyag gyártásához szolgált hasznos alapanyagul. Nem véletlen, hogy Trâmpoiele magyar neve *Kénesd!* (A vaskovand, vagy kénkovand mai neve pirit, aminek a Zalatna-környéki bányászatáról a millennium táján így írtak: „A vaskovand tartalma 44–50% kén, sok

Kincstári aranyüző Verespatak-Torkán a vasút mellett (Csíky Lajos felvételei a Verespatak és környéke c. könyvből)